

บทบรรณาธิการ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน 2559 ฉบับนี้เป็นการรวบรวมบทความวิชาการจากผลการวิจัยโดยนักวิชาการชาวต่างชาติและชาวไทยที่สะท้อนมุมมองและเป็นกรณีศึกษาต่อ “การบริหารการพัฒนา” และ “การพัฒนาการบริหาร” เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการ “พัฒนาที่ยั่งยืน” เสริมสร้างการพัฒนาประเทศให้เติบโต สมดุล บนพื้นฐานที่แข็งแกร่งของท้องถิ่น ชุมชน และองค์การอันเป็นฐานรากที่สำคัญของสังคม ให้สามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์และกระแสความเปลี่ยนแปลงที่มีความท้าทายในบริบทแวดล้อมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อจุดประกายแนวคิดในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของประเทศอย่างสมดุลในทุกมิติ พร้อมกับการลดปัญหาช่องว่างทางสังคม กระจายโอกาสและรายได้ที่เท่าเทียมเป็นธรรม ลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ โดยการนำเสนอผ่านบทความจากงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อสะท้อนมุมมองที่หลากหลายในทหบทความ ดังนี้

เริ่มต้นด้วยปฐมบทจากแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาพระราชทานเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกระดับ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานหรือบริหารพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยมีความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน เพื่อให้ประเทศดำรงอยู่ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคงและเป็นหนทางสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จึงเป็นที่มาของบทความแรกเรื่อง **รัฐประศาสนศาสตร์ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง** โดย **Wolfgang Drechsler** ศาสตราจารย์จากสาธารณรัฐเอสโตเนีย ที่มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อตอบคำถามว่า แท้จริงแล้วเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร และจะสามารถประยุกต์พาราไดม์ของรัฐประศาสนศาสตร์ร่วมสมัยให้มีความเหมาะสมได้อย่างไร

บทความที่สอง เป็นกรณีศึกษาสะท้อนมุมมองทางเศรษฐกิจและสังคม ในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐโดยใช้แบบแผนการออมเพื่อเกษียณ เพื่อความยั่งยืนในการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยเรื่อง การดำเนินนโยบายและการกระจายประโยชน์ของรายจ่ายภาษี: กรณีศึกษาจากมาตรการจูงใจสำหรับการออมเพื่อเกษียณในประเทศไทย โดย **ฉัตรพงศ์ วัฒนจิรัฐ** พบว่าการดำเนินนโยบายอาจล้มเหลวหากกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากไม่ได้เป็นผู้เสียภาษี หรือหากผู้กำหนดนโยบายขาดความเข้าใจว่าใครคือกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาในด้านการกระจายประโยชน์ ซึ่งกลุ่มผู้มีรายได้สูงกลับได้รับประโยชน์ทางภาษีมากกว่ากลุ่มผู้มีรายได้น้อย ข้อค้นพบเหล่านี้ล้วนเป็นประเด็นสำคัญต่อผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายบริหารการพัฒนาการดำเนินโครงการเพื่อสร้างความยั่งยืนอย่างแท้จริงในอนาคต

บทความที่สาม สะท้อนมุมมองการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญของการบริหาร การพัฒนาโครงการของรัฐให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างโปร่งใส ยั่งยืนในระดับฐานราก สะท้อนผ่าน บทความเรื่อง **การให้ความสำคัญต่อความสามารถในการถูกตรวจสอบของข้าราชการในหน่วย การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย** โดย จักริพร เสมอใจ และ จันทรานุช มหากาญจนะ ได้ร่วม ศึกษาระดับการให้ความสำคัญดังกล่าวของข้าราชการส่วนท้องถิ่น และศึกษากลไกที่ข้าราชการ ใช้ปรับตัวเพื่อสร้างสมดุลของความสามารถในการถูกตรวจสอบ โดยพบว่า การตรวจสอบโดยสาย บังคับบัญชาเป็นกลไกที่ข้าราชการทุกคนให้ความสำคัญใกล้เคียงกัน ส่วนผู้ปฏิบัติงานในภูมิลำเนา ของตนจะให้ความสำคัญต่อการถูกตรวจสอบผ่านกลไกของกฎหมาย ความเป็นวิชาชีพ และการเมือง มากกว่าผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในภูมิลำเนาตนเอง ซึ่งมีประโยชน์ต่อการวางกลไกการตรวจสอบที่ เหมาะสมต่อการยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานต่อไป

บทความที่สี่ เป็นกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมในการบริหารการ พัฒนาโดยชุมชนเพื่อชุมชน โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีแผนงานในการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระ ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 รวมทั้งประเมินแนวทางการกำหนดและประเมินผล แผนงานโครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภาองค์กรชุมชนผ่านบทความเรื่อง **การประยุกต์ ทฤษฎีแผนงานเพื่อประเมินแนวทางการกำหนดและประเมินผลแผนงานและโครงการตาม พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 โดย ว่าที่ร้อยตรี อนันต์ สิทธิวัฒนานนท์** ซึ่งนำไปใช้ ประโยชน์ได้ทั้งในระดับนโยบาย ได้แก่ ที่ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล สถาบัน พัฒนาองค์กรชุมชน และระดับปฏิบัติการในพื้นที่ ได้แก่ เครือข่ายสภาองค์กรชุมชน สภาองค์กร ชุมชนตำบล และสำนักงานภาคของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

บทความที่ห้า เป็นบทความจากงานวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพัฒนาการทางนโยบายเกี่ยวกับ สิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ พ.ศ.2475 - 2557 เพื่อนำไป สู่ข้อเสนอทางเลือกนโยบายเกี่ยวกับสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในประเทศไทย ผ่านบทความเรื่อง **การวิเคราะห์นโยบายเกี่ยวกับสิทธิชุมชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ.2475 - 2557** โดย นิตยา โพธิ์นอก ซึ่งพบว่า นับตั้งแต่ พ.ศ.2475 - 2557 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิชุมชนในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมีลักษณะเปิดโอกาสให้กับสิทธิชุมชนมากขึ้น และได้รับการตอบสนองจากภาครัฐมากขึ้น แต่ยังคงขาดความชัดเจนของกลไกการขับเคลื่อนสิทธิ ชุมชนที่ควรปรับแนวการจัดการโดยมีชุมชนเป็นฐานมากขึ้น

บทความที่หก เป็นกรณีตัวอย่างของการพัฒนาการบริหารเพื่อให้บริการของรัฐในระดับองค์การ เน้นการพัฒนาบริการที่ตอบสนองตรงกับทัศนคติและความต้องการของประชาชนกลุ่ม ผู้โดยสารรถประจำทางของ ขสมก. เรื่อง การพัฒนาการให้บริการรถโดยสารประจำทางของ องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) โดย กิตติพงษ์ ชัยกิตติภรณ์ และ อุบลวรรณ ภาวานันท์ ที่ได้สะท้อนปัญหาในการวางแผนโครงการ การกำหนดวัตถุประสงค์ การนำโครงการ ไปปฏิบัติ การประเมินผลโครงการ และให้ข้อเสนอแนะในปรับปรุงการให้บริการ รวมทั้งทางเลือก ในการพัฒนาการให้บริการทั้งด้านเทคโนโลยี การใช้ช่องทางพิเศษสำหรับรถโดยสารประจำทาง การปรับปรุงเส้นทางรถโดยสาร การปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการรถเมล์ฟรีใหม่ ให้สอดคล้อง กับการพัฒนาองค์ประกอบที่จำเป็นต่อการให้บริการอื่น ๆ อีกด้วย

ทุกบทความจากงานวิจัยข้างต้น เป็นตัวอย่างที่สะท้อนความพยายามของนักรัฐประศาสนศาสตร์ ในการใช้การวิจัยเป็นฐานของ “การบริหารการพัฒนา” และ “การพัฒนาการบริหาร” ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้พัฒนาการกำหนดนโยบาย การขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจน การติดตามความก้าวหน้า การประเมินผล และการตรวจสอบโดยกลไกการมีส่วนร่วมของ ประชาชนและผู้รับบริการ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับองค์การ ชุมชนและ ประเทศ บนฐานการเจริญเติบโตที่ควรมีความสมดุลเข้มแข็งในทุกมิติทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

ท้ายนี้ ดิฉันขอขอบคุณผู้วิจัยและคณะทำงานทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้การจัดทำวารสารครั้งนี้ สำเร็จด้วยดี และหวังว่าท่านผู้อ่านจะได้รับสาระ ความรู้ อันเป็นประโยชน์ในการต่อยอด องค์ความรู้ต่อไป

สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์
บรรณาธิการ